

УДК 821.161.2

Олійник К. — ст. гр. КІ-106

*Відокремлений структурний підрозділ «Тернопільський фаховий коледж
Тернопільського національного технічного університету імені Івана
Пулюя»*

ТЕМА ВІЙНИ У ТВОРЧОСТІ СУЧАСНИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Науковий керівник: викладач-методист Бойчук Т. В.

Oliinyk K.

*Separate Structural Subdivision «Ternopil Professional College of Ternopil Ivan
Puluj National Technical University»*

THE TOPIC OF WAR IN THE WORKS OF MODERN WRITERS

Supervisor: lecturer-methodologist Boichuk T.

Ключові слова: тема війни, сучасна українська література.

Keywords: topic of war, modern Ukrainian literature.

Повномасштабне вторгнення рашистів 24 лютого 2022 року змінило нашу реальність. І саме ця нова реальність породила нову творчість – творчість, яка стала не лише способом відрефлексувати події, що відбуваються, а й показати світові важливість боротьби українців за свій дім, свою землю, свою незалежність. Літературний контекст також змінився, відображаючи сучасні реалії. Тепер все більше українських захисників вкладають свої переживання у щемливі тексти, а письменники рефлексують на суспільні події звичним для себе способом – крізь слова на сторінках нових книг.

Василь Махно зауважив: «Тема війни для української літератури буде визначальною ще багато десятиліть, бо це тема людської екзистенції, тобто життя та смерті». І далі: «Я почав писати вірші про війну, починаючи з 24 лютого. Пригадую, що інформація про брутальний напад Росії на Україну мене просто шокувала. Чомусь мені видавалося, що війна і поезія не будуть більше взаємопов'язані. Я помилявся. Війна ввійшла в наше щоденне життя, де хто б не мешкав. Від початку війни я написав два десятки віршів. Тепер вони уклалися у своєрідний цикл або невелику збірку під назвою «Псальма», за назвою однойменного вірша, що присвячений Бучі. Планується видання перекладу «Псалми» в Польщі» [4].

Серед художніх книг про війну, які вийшли у 2022-2023 роках, варто назвати такі:

- «Війна 2022: щоденники, есеї, поезія». В антології, яку впорядкував Володимир Рафеєнко, зібрано фрагменти щоденників, есеї та вірші понад 40 сучасних українських письменників, зокрема В. Амеліної, С. Андрухович, Ю. Андруховича, К. Бабкіної, Ю. Винничука, П. Вишебаби, С. Жадана, О. Ірванця, Л.Костенко, В. Махна, І. Цілик та ін.;

- збірка новел Ірини Феофанової «Чужа – своя – рідна» про звичайних українських жінок, життя яких перевернулося догори дригом із початком повномасштабного вторгнення росії на територію України. Ірпінь, Буча, Ізюм, Херсон, Маріуполь — це міста, звідки героїні — самі, з малими дітьми або й цілими родинами — утікають у пошуках притулку й спокою. Про їхні переживання — часто затаєні для

найближчих — авторка розповідає щиро і співчутливо, часом з нотками легкого гумору й суму;

- «24.02. Щоденник війни» Андрія Мероника – історії у форматі щоденника кількох молодих людей, які опинилися в реаліях жорстокого нападу росії;
- книжка для дітей Мар'яни Савки «Залізницею додому» – про Єву, яка з мамою і новими друзями нарешті повертається додому з найдовшої своєї мандрівки. У часі повномасштабної війни дівчинці, як і дуже багатьом українським діткам, довелося сісти в евакуаційний потяг, щоб утекти від танків, ракет і бомб. Це чуйна оповідь про любов до Батьківщини і дому, дружбу та родину і про непересічну роль українських залізничників у новітній історії нашої країни;
- «Абрикоси зацвітають уночі» Олі Русіної – це історія про життя поблизу окупованих територій у 2015 році та надію на те, що абрикоси неодмінно зацвітуть;
- «Котик, Півник, Шафка» Олександра Михеда про символи незламності в цій війні. Котик, Півник і Шафка з Бородянки на Київщині вціліли під нещадними ворожими обстрілами й тепер фігурують у казці, присвяченій історії звичайної родини, яка потрапили в окупацію на Київщині;
- «24.02» Марії Міняйло – це «Оповідки з війни», «Вкрадена весна», «Квітники Пані Савенко» — три повісті про різних людей, різні обставини та різні долі, поєднанні спільним горем, — війною [1, 3, 5];
- збірка Павла Вишебаби «Тільки не пиши мені про війну», у якій, на думку автора передмови Любка Дереша, «звучить спільний голос країни – його не можна зімітувати, він лунає у тобі сам» [2, с. 10].

Про війну пишуть і сучасні письменники за кордоном. Ірина Шувалова, поетка, перекладачка та дослідниця, лауреатка премії «Смолоскип» та інших відзнак, яка зараз мешкає в Нанкіні, створила цикли «Київ — Нанкін» та «Писати про війну», у яких запитує себе про роль поетки в ландшафті катастрофи. Оксана Куценко, поетка, перекладачка, авторка дитячих книжок, українська дипломатка у складі Посольства України в Південно-Африканській Республіці, у «Першому вірші про війну» наголошує, що «ми змушені відкладати на потім важливу частину свого життя, поки всередині нас лунає наш крик про біль, але цей крик відкладати навряд вийшло би» [4].

Отже, тема війни в Україні вже знайшла відображення у творчості багатьох сучасних письменників. Її масштабне осмислення ще попереду.

Список використаних джерел

1. Важливі книги Старого Лева за рік війни. URL: <https://starylev.com.ua/blogs/vazlyvi-knygy-starogo-leva-za-rik-viyny> (дата звернення: 10.04.2023).
2. Вишебаба П. Тільки не пиши мені про війну. Київ: Видавництво Однієї Книги, 2023. 120 с.
3. Курінна І. Книги про війну в Україні. 10 видань, які побачили світ у 2022 році. URL: <https://svoi.city/articles/263038/knigi-pro-vijnu> (дата звернення: 13.04.2023).
4. Толокольнікова Т., Бліндюк М. Культурний фронт. Війна очима наших письменників за кордоном. URL: <https://suspilne.media/247485-kulturnij-front-vijna-ocima-nasih-pismennikiv-za-kordonom/> (дата звернення: 10.04.2023).
5. Хоменко М. Війна в книжках: 7 книг, які варто прочитати. URL: <https://starylev.com.ua/blogs/viyna-v-knyzках-7-knyg-yaki-var-to-procytaty> (дата звернення: 10.04.2023).